

Zoektocht in Zutphen naar, tijdens de oorlog, onteigende Joodse huizen

Michiel Schoenmakers is bestuurslid van **Stichting Stolpersteine Zutphen** en is wekelijks zo'n twee uur bezig met het in kaart brengen van het Joodse vastgoed. © Jeroen Jazet

‘Zoeken nog naar locaties van tien huizen’

Door Job Oldegbers 10-05-22

Michiel Schoenmakers bracht meer dan honderd afgepakte huizen in Zutphen in kaart. Huizen die van Joodse gezinnen waren aan het begin van de Tweede Wereldoorlog, maar die door bijvoorbeeld burens zijn opgekocht voor weinig geld. Het steekt hem dat mensen in staat waren die huizen af te pakken. *„Daarom wil ik de verhalen van de Joden die daar woonden vertellen.”*

Begin april bleek uit onderzoek van de Radboud Universiteit dat de gemeente Zutphen heeft bijgedragen aan de verkoop van de woningen. Bovendien werden de teruggekeerde Joden aan het einde van de oorlog aan hun lot overgelaten. Sinds Schoenmakers weet dat er 138 panden in Zutphen op deze wijze ‘afgepakt’ zijn tijdens de oorlog, doet hij zijn best al die panden in kaart te brengen.

Schoenmakers is bestuurslid van de **Stichting Stolpersteine Zutphen**. Op hun website staat veel informatie over de

afgepakte huizen, maar óók over de Joden die daar woonden en hoe het met hen is afgelopen tijdens of na de oorlog. De bedoeling is dat alle informatie over Joodse gezinnen die hier aan elkaar gekoppeld is, voor iedereen te vinden is.

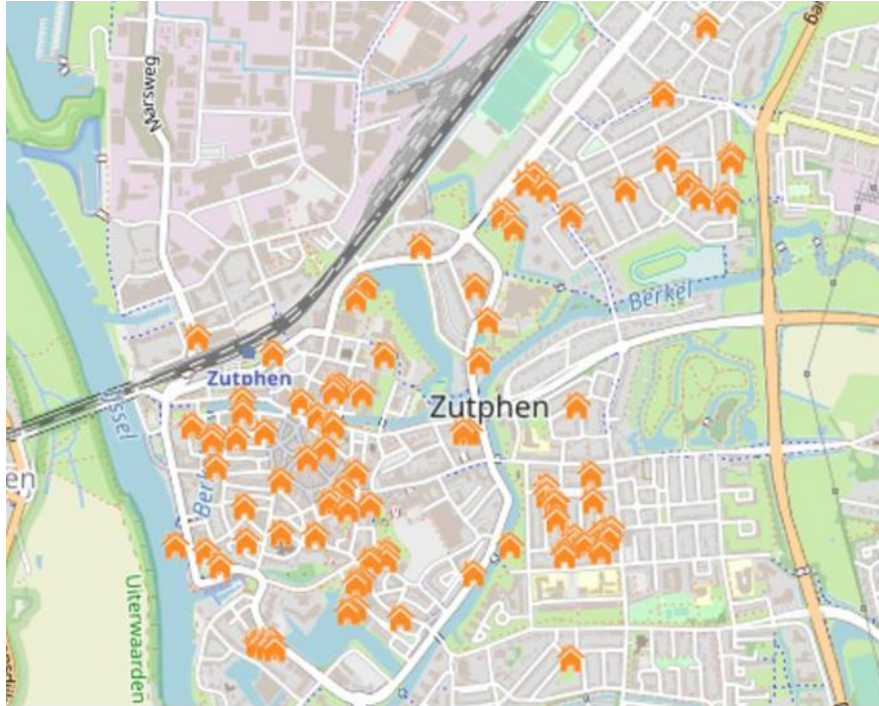

Een van de afgepakte woningen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Deze is in 1949 weer terug bij de Joodse familie Vromen gekomen. © Jeroen Jazet

Prins Bernhardlaan werd Willem de Zwijgerlaan werd Kleine Omlegging

Maar er missen nog huizen. In elk geval tien. Ondanks alle informatie die in oorspronkelijke documenten te vinden is, lukt het niet om die huizen te plaatsen. Volgens Schoenmakers komt dat omdat de huizen zijn gesloopt of omdat straatnamen zijn aangepast. Zo is de Prins Bernhardlaan bijvoorbeeld veranderd in de Willem de Zwijgerlaan en later is dit de Kleine Omlegging geworden. Aan de betreffende straat stonden zeker drie woningen.

Om de ontbrekende adressen tóch op de kaart te kunnen zetten, schakelt hij de hulp van Zutphenaren in. „*Ik hoop dat er mensen zijn die een oud huis herkennen of een verhaal van een bepaald pand kennen*”, legt hij uit. Op die manier hoopt hij de puzzelstukjes op de plaats te kunnen leggen.

De huidige kaart van onteigende woningen in Zutphen. © Michiel Schoenmakers / Stichting Stolpersteine Zutphen

Essentieel

Dat is essentieel, want hij wil de verhalen van de Joodse Zutphenaren tijdens de Tweede Wereldoorlog graag compleet hebben. Ook is Schoenmakers nog op zoek naar een notaris die volgens hem flink geprofitteerd heeft van de oorlog. *„De kans is groot dat hij al overleden is en ik hoef zijn nabestaanden niet lastig te vallen, maar ik ben wél benieuwd hoe het zo iemand is vergaan na de oorlog.”*

Een complete website is essentieel wat Schoenmakers betreft. *„Om de herinnering levend te houden. De onteigening van hun huizen is een onderdeel van een groot verhaal.”* Een triest onderdeel, zo stelt hij. *„Maar geen reden om het uit de weg te gaan.”*

Zichtbaar houden

Op 12 april schreef de Stentor al eerder over de onteigening van Joodse woningen tijdens de oorlog. Uit het [onderzoek](#) van de Radboud Universiteit bleek dat de gemeente hierin

ondersteunde door bijvoorbeeld politie-inzet en transport en opslag van de inboedel van huizen.

Ook werd duidelijk dat de gemeente Zutphen [niet of nauwelijks de moeite nam zicht te krijgen op het lot van Joodse inwoners.](#)

Naar aanleiding van de uitkomsten heeft de gemeente de handen ineen geslagen met Apeldoorn en Deventer om een project op te zetten zodat deze verhalen zichtbaar blijven. Volgens burgemeester Annemieke Vermeulen trekt de gemeente daar 25.000 euro voor uit. Dat moet onder meer naar een expositie in de stad gaan waarin het verhaal, inclusief de rol van de gemeente, verteld kan worden.

Bron: De Stentor